

Musikmuseet.

Stockholm 1998-05-28

Dnr 42-107/98

Statsrådet Marita Ulvskog
Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Ang. Studio Andromeda

Vid Skurusundet granne med Tollare folkhögskola i Nacka kommun ligger världens förmodligen enda bevarade analoga studio för elektroakustisk musik. Den heter Andromeda och byggdes upp främst under 1970-talet av tonsättaren Ralph Lundsten. I denna studio har Ralphs egna verk, kända över hela världen, kommit till och många andra verk. Denna studio är också unik genom att den förebådade den organisation för produktion av elektroakustisk musik som senare skulle visa sig vara den bästa: små apparater organiserade i modulform hemma hos tonsättaren. Idag är detta sätt att göra musik regel även inom populärmusiken. När Lundsten byggde upp sin studio i denna form uppfattades det av vissa som en provokation mot de centralistiska idéer som Elektronmusikstudion i Stockholm (EMS) representerade, och som då ansågs vara det enda möjliga sättet att göra elektroakustisk musik på.

Det faktum att Lundsten gick sin egen väg har sedan s.a.s. "legat honom i fatet". Kollegor i beslutsfattande positioner har inte varit villiga att ge honom de belöningar som normalt borde tillkomma en tonsättare av hans rang. Ett exempel är att trots att han upprepade gånger blivit nominerad till mottagare av statlig konstnärslön, har han inte fått någon sådan.

En studio som Andromeda är till sin funktion ett musikinstrument, ett av det första exemplaren av den nya typ av instrument, elektronmusikstudion, där tonsättaren/musikern direkt kunde fixera elektroniskt genererade verk i ett permanent medium (tonband) som inte var bundet av tid och rum. Detta är ett stort språng vars betydelse i musikhistorien vi säkert ännu inte till fullo har insett.

Musikmuseet har som en av sina särskilda uppgifter att samla och bevara musikinstrument, särskilt svenska. Vi har alltså mot ovanstående bakgrund ett stort ansvar för att försöka bevara Studio Andromeda som ett unikt och historiskt betydelsefullt musikinstrument. Vi har därför redan för flera år sedan övertagit stora delar av Ralph Lundstens arkiv där verksamheten vid studion dokumenteras. Lundsten själv är också väl medveten om att Andromeda bör bevaras för framtiden. Han har därför testamenterat studion och hela fastigheten där den ligger till Musikmuseet.

Postadress Mailing address	Besöksadress Street address	Postgiro Postal giro	Telefon Telephone	Telefax Telefax
Box 16326 S-103 26 STOCKHOLM SWEDEN	Sibyllegatan 2	35 41 31 - 5	Nat: (08) 666 45 30 Int'l: +46 8 666 45 30	Nat: (08) 663 91 81 Int'l: +46 8 663 91 81

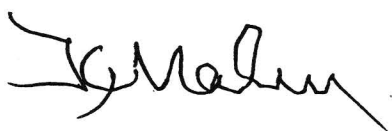
Det bör tilläggas att museet sedan 15 år tillbaka aktivt dokumenterat och samlat på elektroniska musikinstrument. Bl.a. har vi bevarat EMS första stora digitala synthesizer i våra samlingar. Likaså Benny Anderssons specialbyggda Yamaha-synt som används på alla ABBA:s inspelningar från 1970-talet. 1986 hade vi en stor utställning kallad "Syntar", 1992 utställningen "Musik och datorer" och i år "Musik på nätet". Vårt intresse för Andromeda är alltså en del i ett systematiskt arbete med bevarandet av dokument kring samtida musikhistoria medan det ännu är möjligt.

Ralph Lundsten är en aktiv tonsättare som behöver moderna arbetsredskap. Därför måste han givetvis idag arbeta med digital teknik. Samtidigt har han stora kostnader för att bevara den gamla analoga studion. Analog, äldre teknik tar stor plats. Fastighetsskatt och andra avgifter gör inte saken lättare. Vi har försökt få fastigheten K-märkt. Länsstyrelse och Riksantikvarieämbetet bryr sig dock bara om byggnadens arkitektoniska värden och inte om vad kombinationen byggnad + innehåll har för värde för svenskt kulturarv. Därför har det blivit avslag. Det finns nu en akut risk att Lundsten måste häva sitt testamente och sälja sin fastighet för att trygga sin försörjning. Detta vore en mycket stor förlust inte bara för det svenska kulturarvets bevarande utan även en förlust på det internationella planet. Det vore som om man hade haft chans att bevara ett exemplar av den allra första typen av medeltida klaverinstrument och bara struntat i det (klaviaturen innebar också ett stort språng i musikhistorien: övergången till mekanisk teknologi, liksom Andromeda representerar övergången till elektronisk teknologi i musikproduktionen).

Detta är ett ärende som förstås faller mellan alla stolar. Det finns ingen kulturinstitution mer än Musikmuseet som kan sägas ha ett ansvar i detta fall. Museet är dock ett litet museum och har inom sina nuvarande ramar ingen möjlighet att ta sitt ansvar i detta fall. När vi i Sverige råkar ha ett sådant här unikt "instrument", som representerar en stort språng i världens kulturliv, måste det ses som en övergripande svensk angelägenhet att bevara detta instrument. Det måste finnas något sätt att lösa problemet.

För att komma vidare och resonera mer om detta vore det mycket fint om du kunde sätta av några timmar inom den närmaste tiden och besöka Andromeda och Ralph tillsammans med mig. På så sätt kan du bilda dig en konkret uppfattning om vad det hela gäller och vi kan resonera om möjliga lösningar när det gäller bevarandet av Andromeda. Vad tycker du om detta förslag?

Med vänlig hälsning

Krister Malm
museichef
email: krister.malm@musikmuseet.se